

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

31. An inquisitores in causis Fidei possint procedere simpliciter, & de
plano sine strepitu, & figura iudicij? Et an in crimine hæresis tollantur
solemnitates iuris Gentium, vel Diuini, &c. Ex part. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

vis, qui dicantur leviter, vel vehementer de hæresi suspecti, vide Albertin. de agnoscent. quæst. 34. à n. 4. Simancam in carbol. instit. tit. 30. à num. 24. & alios. Sed de hac questione iterum infra redibit sermo.

RESOL. XXX.

An suspicio levis de hæresi sufficiat, ut Inquisitores possint speculiter contra aliquem inquirere, & interrogare?

Et docetur ob levem suspensionem non esse aliquem denunciandum, sed ob vehementem.

Et an ut abjuratio, & condemnatio leviter suspectis inferatur, debeat necessario delictum, seu iudicium esse plene probatum?

Et quinam vero dicantur suspecti leviter, vehementer, vel violenter de hæresi? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 39.

Sup. hoc in §. 1. Prima opinio negat, & ita docet Simanca in Ref. præteriti, & in alio §. eius not. 1. *De Bonis intr. de cas. reserv. part. 2. cas. 1. fol. mibi 229.* docet ob levem suspensionem non esse aliquem denunciandum, sed ob vehementem. Et hanc sententiam tenet etiam Lazarius de blasphem. quæst. 12. num. 32. Genues. in praxi Archiep. cap. 18. num. 10. Alphonsus de Castro lib. 2. de hæresi. punit. cap. 25. Iul. Clarus in præf. crim. §. fin. quæst. 6. num. 6. & à fortiori Greg. de Valentia tom. 2. disp. 6. quæst. 13. punct. 4. §. 1. vers. Sed ut hac inquisito, ubi loquens in sortilegio, seu maleficio, constituit conclusionem quoad hoc ut quis possit interrogari de se ipso, necesse est ut sit suspectus, vel propter publicam infamiam, vel propter gravia indicia. Vide etiam Lessium lib. 2. de iust. c. 29. dub. 3. n. 15.

2. Secunda opinio affirmat, & ita docet Sigismundus Scaccia de iudiciis lib. 1. cap. 59. à num. 12. Decianus in tract. crim. lib. 5. cap. 20. num. 21. & cap. 35. n. 20. Mascardus de probat. vol. 2. concl. 861. num. 3. Rolandus à Valle lib. 3. consil. 8. num. 6. Parisius lib. 4. cons. 2. num. 100. & Ioan. Rojas de hæresi. part. 2. num. 20. ubi sic asserit. Certum est & indubitatum, Inquisitores posse contra aliquem in crimine hæresis ex levi & modica suspensione procedere, ut suspectus interrogetur quid sentiat de fide. Ita ille.

3. Tertia opinio distinguit, vel suspicio hæresis levis oritur ex opinione DD. vel ex lege, seu consuetudine. Si primum, vera est prima opinio, si secundum, secunda; & ideo retinentes libros prohibitos, illosque legentes, & Sacramenta sine potestate ministrantes, binas nuptias contrahentes, sollicitantes in confessione, in excommunicatione per annum exsordescentes sunt ab Inquisitoribus interrogandi & examinandi, quia hæc suspicio oritur ex delicto, cui à jure & consuetudine talis suspicio annexa est: secus autem, ut dictum est, si suspicio oritur ex aliis delictis quibus solum in opinione DD. positum estingere suspensionem, & hanc sententiam tenet novissimè Ferdinandus de Castro in oper. mor. tract. 4. disputat. 7. punct. 1. num. 7. qui citat Suarez de fide disp. 24. sect. 2. num. 4.

4. Quid ego sentiam dicam breviter. Omnes supradictæ opiniones sunt probabiles, mihi verò secunda magis placet, cum hac tamen limitatione, ut procedat in homine vili, improbo, abjecto: secus autem in viro honesto, & nobili, & Religioso, & ita mecum tenet Pegna in direct. Inquisit. par. 2. commen. 12. vers. Caterum, & comment. 80. vers. atque ita crederem, cum Io. Rojas ubi supra, de hæresi. part. 2. num. 21. & aliis, & de hac questione supra etiam aliquid dictum est.

Supr. in Ref. quæ hic est antecedens, & si placet,

5. Notandum est hic obiter quod ut abjuratio &

condemnatio leviter suspectis inferatur, debet necesse sari delictum, seu iudicium esse plene probatum, quod est valde notandum à DD. Inquisitoribus, aliter non esset vera suspicio, nec digna poena, quæ ultra abjuracionem de levi solet esse, vel exilium, vel ad triremes condemnatio, vel alia poena pecuniaria, penalis qualitatibus personarum & delictorum. Ita Calt. Pal. ubi supra, n. 8. & 9. cui ego addo Menochium lib. 1. conf. 81. num. 155. & Arelatanum de hæresi, notab. 37.

6. Quinam vero dicantur suspecti leviter, vehementer, vel violenter de hæresi, explicant DD. citati, quibus adde Antonium Sanctatellum tr. de hæresi, demerit. cap. 41. dub. 3. num. 5. Lessium Zecchium in summa tom. 1. tit. de fide, cap. 11. num. 5. Genuesem in praxi Archiep. cap. 18. n. 11. & Aloysium Riccium in praxi tomi. resol. 423. per totam, & de levi, vehementi, & violenta suspensione hæresis, vide Farinacium de hæresi 9. 187. à n. 23. usque ad n. 53.

RESOL. XXXI.

An Inquisitores in causis Fidei possint procedere simpliciter, & de plano sine scriptis, & figura iudicii? Et an in crimine hæresis tollantur solemnitates juris Gentium, vel Divini? &c. Ex p. 4. tr. 8. Ref. 48.

§. 1. Affirmativè respondeo ex cap. statuta, de hæresi, in 6. sic docet Sigismundus Scaccia de iudiciis, lib. 1. cap. 52. num. 2. Simanca in carbol. instit. tit. 44. num. 30. Eymeticus in direct. Inquisit. part. 3. quæst. 54. & ibi Pegna comm. 103. Zanchinus de hæresi. cap. 9. num. 1. Carterius de hæresi. num. 93. & 103. & 108. Paramus de orig. Inquisit. lib. 3. §. 9. n. 45. & alij; quidquid in contrarium asserat Decianus in tract. crim. lib. 5. cap. 34. num. 9. ubi tenet hoc privilegium Inquisitorum intelligendum esse quoad levia, non autem in peccatis capitalibus. Sed hæc opinio expressè est contra textum, unde prorsus est refellenda.

2. Notandum est tamen, clausulam prædictam, simpliciter & de plano, &c. in crimine hæresis non tollere solemnitates juris Gentium, vel Divini, nec per illam sublatam esse necessaria ac substantialia causa, illa scilicet, sine quibus nec iustè & rectè, nec commodè negotium tractari potest; & ideo in causis hæreticis requiritur etiam legitimatio personarum, alias processus redderetur nullus. Ita DD. citati. Sed de hac clausula, simpliciter, & de plano, &c. Vide Augustin. Barbofam tract. de clausulis, claus. 176. secundum Logdunensem impressionem, Martam de clausul. part. 1. claus. 180. num. 5. in ultima impressione, & alios penes ipsos.

RESOL. XXXII.

An Inquisitores in aliquo casu non incurant in excommunicationem latam in Clem. I. §. Verum, de hæreticis, si non procedant contra hæreticos? Et an quando Inquisitores incidunt in supra dictam excommunicationem, non possint absolvi, excepto à Romano Pontifice, præterquam in articulo mortis? Ex p. 4. tract. 8. Ref. 37.

§. 1. Respondeo affirmativè, & ideo si Inquisitores omiserint procedere contra hæreticum, non odij, rancoris, vel lucri causa, sed propter timorem, vel propter evitanda scandala, non incurant in poenam prædictam excommunicationis, & ita docet Glossa in Clem. 1. vers. obtemperata, de hæreticis, & ibi Anacet Glossa in Clem. 1. vers. obtemperata, de hæreticis, & ibi Anacet Glossa in §. sanè, num. 11. Imola num. 17. Bonifacius de